

HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE I 2010

REGIONALE FORSKELLE

11:22

LARS BRINK THOMSEN
JAN HØGELUND

11:22

HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE I 2010

REGIONALE FORSKELLE

LARS BRINK THOMSEN
JAN HØGELUND

KØBENHAVN 2011

SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE I 2010. REGIONALE FORSKELLE
Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen
Afdelingen for beskæftigelse og integration

ISSN: 1396-1810
ISBN: 978-87-7119-021-2
e-ISBN: 978-87-7119-022-9

Layout: Hedda Bank
Forsidefoto: Lærke Posselt
Oplag: 600
Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2011 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.
Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's
publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	SAMMENFATNING	11
	Indledning	11
	Data	12
	Rapportens opbygning	12
	Afgrænsning af handicap	13
	Rapportens resultater	13
2	BEGREBER OG METODE	17
	Begrebet handicap	17
	Data	18

3	HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE I DE FIRE REGIONER	19
	Personer med handicap	20
	Beskæftigelse	21
4	BESKÆFTIGELSE PÅ SÆRLIGE VILKÅR OG KENDSKAB TIL ORDNINGER	27
	Beskæftigelse på særlige vilkår	28
	Hjælpe midler og støtteforanstaltninger	28
	Kendskab til støtteordninger	29
	Åbenhed om handicap	32
5	HOLDNING TIL PERSONER MED HANDICAP	35
6	PERSONER MED PSYKISKE LIDELSER	43
	Beskæftigelsesudvikling	45
	Viden om støtteordninger	47
7	LÆSE- ELLER SKRIVEVANSKELIGHEDER	49
	Beskæftigelse	51
	BILAG	53
	Bilag til kapitel 3	53
	Bilag til kapitel 6	57
	Bilag til kapitel 7	59
	LITTERATUR	61
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2010	63

FORORD

Denne rapport beskæftiger sig med tilknytningen til arbejdsmarkedet blandt personer med handicap i første kvartal 2010. Vi belyser bl.a., om der er forskel på situationen og udviklingen i beskæftigelsen for personer med handicap mellem landets fire beskæftigelsesregioner. Desuden undersøger vi holdningen blandt beskæftigede til personer med handicap samt viden om støtteordninger blandt personer med handicap i de fire beskæftigelsesregioner.

I to af rapportens kapitler foretager vi analyser på landsplan med særligt fokus på personer med psykiske lidelser og personer med læse- eller skrivevanskeligheder.

Rapporten er udarbejdet i forbindelse med SFI-rapporten ”Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010” (Thomsen & Høgelund, 2011) og er en efterfølger til arbejdspapiret ”Handicap og beskæftigelse i 2008. Regionale forskelle” (Larsen & Høgelund, 2009a).

Rapporten er udarbejdet af forskningsassistent cand.oecon. Lars Brink Thomsen og seniorforsker cand.polit., ph.d. Jan Høgelund, som også har været projektleder. Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Arbejdsmarkedsstyrelsen.

København, august 2011

JØRGEN SØNDERGAARD

RESUMÉ

Danmark har siden juni 2006 været inddelt i fire beskæftigelsesregioner, Hovedstaden og Sjælland (herefter blot Region Sjælland), Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland, som har til opgave at overvåge resultaterne af den statslige og kommunale beskæftigelsesindsats, herunder indsatsen over for personer med handicap. I den forbindelse er det væsentligt at foretage en undersøgelse af beskæftigelsessituationen for personer med handicap i de fire forskellige regioner for at se, om der er en væsentlig forskel på den udfordring, de fire beskæftigelsesregioner står over for. Denne rapport bidrager til at belyse dette spørgsmål ved at undersøge, om der er regionale forskelle mht. en række forhold for personer med handicap: beskæftigelsesniveauet, beskæftigelsesudviklingen, beskæftigelse på særlige vilkår, kendskab til beskæftigelsesrettede støtteordninger som fx fleksjob samt holdningen til personer med handicap.

I rapporten foretager vi desuden særskilte analyser på landsplan med særligt fokus på beskæftigelsessituationen for personer med psykiske lidelser og personer med læse- eller skrivevanskeligheder.

FLEST PERSONER MED HANDICAP I REGION SYDDANMARK

Rapporten bygger på interview med ca. 19.000 personer i første kvartal af 2010. Disse personer er bl.a. blevet spurgt, om de har et handicap eller længerevarende helbredsproblem. I Region Syddanmark er andelen, som

svarer bekræftende på dette, 18,3 pct. Det er væsentligt flere end den tilsvarende andel i Region Sjælland (14,7 pct.), Midtjylland (15,8 pct.) og Nordjylland (15,8 pct.).

REGIONALE LIGHEDER OG FORSKELLE I BESKÆFTIGELSEN

Regionerne imellem er der ikke væsentlig forskel på beskæftigelsesandelen blandt personer uden handicap. For personer med handicap ser vi derimod, at beskæftigelsesandelen er højere i Region Midt- og Nordjylland end i Region Sjælland. Det betyder, at beskæftigelsessituationen for personer med handicap er relativt bedre i de to jyske regioner end på Sjælland.

Ser vi på udviklingen i beskæftigelsesandelen for personer med handicap i forhold til personer uden handicap, kan vi konstatere, at beskæftigelsesandelen i både Region Midt- og Nordjylland mellem 2008 og 2010 er faldet mere for personer uden handicap end for personer med handicap. Der er således sket en relativ forbedring for personer med handicap i disse to regioner. I Region Syddanmark og Sjælland er beskæftigelsesandelen for personer med handicap og personer uden handicap derimod faldet lige meget.

Vi har spurgt, om personerne er ansat på ordinære eller særlige vilkår. I Region Nordjylland er 36,9 pct. af personerne med handicap ansat på særlige vilkår, hvilket er en væsentligt større andel end i de øvrige beskæftigelsesregioner, hvor andelen er 16,9 pct. i Region Sjælland og hhv. 23,4 og 26,5 pct. i regionerne Syddanmark og Midtjylland.

FORBEDRET BESKÆFTIGELSESSITUATION FOR PERSONER MED PSYKISKE LIDELSER

I hele landet er beskæftigelsesandelen for personer med psykiske lidelser mellem 2008 og 2010 steget fra 21,9 pct. til 30,7 pct., hvorimod beskæftigelsesandelen for personer med andre handicap er faldet fra 54,5 pct. til 49,3 pct. Der er altså sket en klar forbedring i beskæftigelsessituationen for personer med psykiske lidelser. Personer med psykiske lidelser er oftere enlige og gennemsnitligt yngre end personer med andre handicap, samtidig med at de i mindre grad har en erhvervsuddannelse og i stedet er uden uddannelse eller har en længerevarende uddannelse. Disse forhold kan ændre sig over årene, hvilket vi derfor tager højde for i undersøgelsen, og vi finder, at konklusionen fra ovenfor ikke bliver påvirket.

PERSONER MED LÆSE- ELLER SKRIVEVANSKELIGHEDER

Blandt personer med handicap har vi identificeret en gruppe, som har problemer med at læse eller skrive. Det viser sig, at denne gruppe, med en beskæftigelsesandel på landsplan på 32,2 pct., i væsentligt mindre grad er i beskæftigelse end personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder, hvor 48,9 pct. er i beskæftigelse. Selv når vi tager højde for forskelle i fx uddannelsesniveau og alder, er beskæftigelsesandelen for personer med læse- eller skrivevanskeligheder væsentligt lavere end andelen for personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder.

SAMMENFATNING

INDLEDNING

I forlængelse af rapporten Thomsen & Høgelund (2010) om beskæftigelsesudviklingen for personer med handicap mellem 2002 og 2010 belyser denne rapport, hvordan situationen for personer med handicap er i landets forskellige regioner. Danmark har siden juni 2006 været inddelt i fire beskæftigelsesregioner Hovedstaden og Sjælland, Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland, som har til opgave at overvåge resultaterne af den statslige og kommunale beskæftigelsesindsats, herunder indsatsen over for personer med handicap. I rapporten undersøger vi bl.a., om der er regionale forskelle med hensyn til en række forhold for personer med handicap: beskæftigelsesniveauet, beskæftigelsesudviklingen, beskæftigelse på særlige vilkår, viden om støtteordninger samt holdningen blandt beskæftigede til personer med handicap. Desuden har vi særligt fokus på beskæftigelsessituationen og -udviklingen for personer med psykiske lidelser og personer med læse- eller skrivevanskeligheder (i disse analyser behandles alle regioner under ét).

DATA

Rapporten er baseret på data fra Danmarks Statistiks arbejdskraftundersøgelse, hvis formål er at belyse befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet. I forbindelse med Arbejdskraftundersøgelsen i første kvartal af 2010 har vi fået tilføjet en række spørgsmål om handicap m.v., som er stillet til personer i alderen 15-64 år. Danmarks Statistik udtrak i dette kvartal ca. 27.600 personer, hvoraf 19.199 deltog i undersøgelsen. For at belyse udviklingen over tid har vi benyttet tilsvarende data fra 2. kvartal 2002, 4. kvartal 2005 og 1. kvartal 2008. I 2002 og 2005 blev ca. 15.600 personer udtrukket, hvoraf 10.892 deltog i 2002, og 9.690 deltog i 2005. I 2008 blev 27.400 udtrukket, hvoraf 17.805 deltog.

Til spørgeskemaundersøgelserne har vi tilkoblet yderligere data fra Danmarks Statistiks registre med supplerende oplysninger om bl.a. uddannelse og civilstand.

RAPPORTENS OPBYGNING

Rapportens kapitler omhandler følgende temaer:

- *Helbreds- og beskæftigelsessituationen* for personer med handicap i de fire beskæftigelsesregioner, herunder andelen med handicap, fordelingen af handicaptyper, beskæftigelsessituationen og beskæftigelsesudviklingen i hver region (Kapitel 3).
- *Beskæftigelse på særlige vilkår*, herunder anvendelse og kendskab til beskæftigelsesrettede ordninger for personer med handicap i de fire beskæftigelsesregioner (Kapitel 4).
- *Holdningen til personer med handicap blandt beskæftigede*, herunder den generelle holdning til at arbejde sammen med en person med et handicap og vurderingen af belastningen ved at være kollega til en person med et handicap. Desuden undersøger vi betænkkelighed ved at skulle arbejde sammen med personer med hhv. synshandicap, mobilitetshandicap eller psykiske lidelser (Kapitel 5).
- *Personer med psykiske lidelser*, herunder en sammenligning af beskæftigelsessituationen og beskæftigelsesudviklingen samt kendskabet til støtteordningerne blandt personer med psykiske lidelser og personer med andre handicap (Kapitel 6).

- *Personer med læse- eller skrivevanskeligheder*, herunder en sammenligning af personkarakteristika og beskæftigelse blandt personer med handicap, som har læse- eller skrivevanskeligheder, og personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder (Kapitel 7).

AFGRÆNSNING AF HANDICAP

Vi afgrænser i denne rapport personer med handicap ud fra et spørgsmål, hvor respondenterne skal svare på, om de har et handicap eller længevarende helbredsproblem. Denne afgrænsning er bred i forhold til, hvordan man ofte definerer handicap i litteraturen.¹ En fordel ved dette begreb er dog, at det også er anvendt i de tidligere handicapundersøgelser, hvilket muliggør en sammenligning over tid.

RAPPORTENS RESULTATER

FLEST HAR ET HANDICAP I REGION SYDDANMARK

I Region Syddanmark svarer 18,3 pct., at de har et handicap eller længevarende helbredsproblem. Det er væsentligt flere, end det er tilfældet i Sjælland (14,7 pct.), Midtjylland (15,8 pct.) og Nordjylland (15,8 pct.).

RELATIV BESKÆFTIGELSESANDEL HØJEST I MIDT- OG NORDJYLLAND

Beskæftigelsesandelen blandt personer med handicap er i Region Midtjylland med 52,4 pct. væsentligt højere end andelen på 44,6 pct. i Region Sjælland, mens der ikke er forskel på beskæftigelsesandelen blandt personer uden handicap i de to regioner. Dette betyder, at den relative beskæftigelsesandel for personer med handicap i forhold til personer uden handicap er højere i Region Midtjylland end i Region Sjælland.

Også i Region Nordjylland er den relative beskæftigelsesandel højere end i Region Sjælland. Selv om beskæftigelsen for personer uden

1. Se Kapitel 2 for en kort introduktion af handicapbegrebet samt Bengtsson (2008) for en uddybende gennemgang.

handicap er væsentligt lavere i Region Nordjylland, afviger beskæftigelsesandelen for personer med handicap ikke væsentligt i de to beskæftigelsesregioner.

FORBEDRING FOR PERSONER MED HANDICAP I MIDT- OG NORDJYLLAND

Ser vi på udviklingen i beskæftigelsesandelen for personer med handicap i forhold til personer uden handicap, kan vi konstatere, at beskæftigelsesandelen i både Region Midtjylland og i Region Nordjylland er faldet mere for personer uden handicap end for personer med handicap. Der er således sket en relativ forbedring for personer med handicap i disse to regioner. Vi ser også, at beskæftigelsen for personer med større handicap i de to regioner er forbedret i forhold til beskæftigelsen for personer uden handicap eller personer med mindre handicap.

I Region Syddanmark og Region Sjælland ser vi derimod, at der ikke er væsentlig forskel på størrelsen af faldet i beskæftigelsesandelen for personer med handicap og personer uden handicap.

FLEST ANSAT PÅ SÆRLIGE VILKÅR I NORDJYLLAND

I Region Nordjylland er 36,9 pct. blandt personer med handicap ansat på særlige vilkår, hvilket er en væsentligt større andel end i de øvrige beskæftigelsesregioner, hvor andelen er 16,9 pct. i Region Sjælland og hhv. 23,4 og 26,5 pct. i regionerne Syddanmark og Midtjylland.

MERE POSITIVE HOLDNINGER I ALLE REGIONER

Vi har spurgt de beskæftigede respondenter om deres betæneligheder ved at skulle arbejde sammen med en person, som hhv. er blind, sidder i kørestol eller har store humørsvingninger. I alle fire beskæftigelsesregioner har en mindre andel i 2010 end i 2008 betæneligheder ved at skulle arbejde sammen med en person, som enten er blind, sidder i kørestol og har store humørsvingninger.

FORBEDRET BESKÆFTIGELSE FOR PERSONER MED PSYKISKE LIDELSER

Mellem 2008 og 2010 er beskæftigelsesandelen på landsplan for personer med psykiske lidelser steget fra 21,9 pct. til 30,7 pct., hvorimod beskæftigelsesandelen for personer med andre handicap er faldet fra 54,5 pct. til 49,3 pct. Der er altså sket en klar forbedring i beskæftigelsessituationen for personer med psykiske lidelser. Personer med psykiske lidelser er oftere enlige og gennemsnitligt yngre end personer med andre handicap, samtidig med at de i mindre grad har en erhvervsuddannelse og i stedet er uden uddannelse eller har en længerevarende uddannelse. Disse forhold kan ændre sig over årene, og vi tager derfor i undersøgelsen højde for dette og finder, at det ikke påvirker konklusionen fra ovenfor.

PERSONER MED LÆSE- ELLER SKRIVEVANSKELIGHEDER

Blandt personer med handicap har vi identificeret den gruppe, som har problemer med at læse eller skrive. Det viser sig, at denne gruppe med en beskæftigelsesandel på 32,2 pct. i væsentligt mindre grad er i beskæftigelse end gruppen af personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder. Vi ser også, at personer med læse- eller skrivevanskeligheder oftere er enlige, uden dansk statsborgerskab og uden uddannelse, og at de oftere også har et større handicap. Beskæftigelsesandelen for personer med læse- eller skrivevanskeligheder er dog væsentligt lavere end andelen for personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder, selv når vi tager højde for disse forskelle i personkarakteristika.

BEGREBER OG METODE

BEGREBET HANDICAP

Begrebet 'handicap' er ifølge World Health Organization (WHO) (2001) relationelt. Det betyder, at man skelner mellem en funktionsbegrænsning og et handicap. Der er tale om et handicap, hvis en person har en funktionsbegrænsning, som medfører, at der er ting, personen ikke kan gøre. Det er med andre ord en forudsætning for at have et handicap, at personen påvirkes socialt eller arbejdsmæssigt af sin funktionsnedsættelse. En funktionsnedsættelse giver ikke i sig selv anledning til et handicap – først i mødet med omgivelserne vil omstændighederne afgøre, om der opstår et handicap eller ej. Denne meget subjektive definition af handicap betyder, at det er meget svært i praksis at adskille personer med handicap fra personer uden handicap.

I denne rapport benytter vi et selv vurderet handicapbegreb. Personerne i undersøgelsen bliver spurgt, om de har et handicap eller længe-revarende helbredsproblem, og om der i så fald er tale om et større eller mindre handicap. Personer, som svarer ja til dette, bliver kategoriseret som personer med handicap. Dette begreb er meget bredt, idet det også medtager kronisk syge personer, selv om de ikke nødvendigvis har et handicap iflg. WHO's definitioner. En fordel ved dette begreb er dog, at det også er anvendt i de tidligere handicapundersøgelser, hvilket muliggør en sammenligning over tid.

DATA

Rapporten er baseret på data fra Danmarks Statistiks arbejdskraftundersøgelse, hvis formål er at belyse befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet. Arbejdskraftundersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse, der udføres hvert kvartal blandt den voksne befolkning i Danmark i alderen 15-74 år. I forbindelse med Arbejdskraftundersøgelsen i første kvartal af 2010 har vi fået tilføjet en række spørgsmål om handicap m.v., som er stillet til personer i alderen 15-64 år. Danmarks Statistik udtrak i dette kvartal ca. 27.600 personer, hvoraf 19.199 deltog i undersøgelsen. For at belyse udviklingen over tid har vi benyttet tilsvarende data fra 2. kvartal 2002, 4. kvartal 2005 og 1. kvartal 2008. I 2002 og 2005 blev ca. 15.600 personer udtrukket, hvoraf 10.892 deltog i 2002, og 9.690 deltog i 2005. I 2008 blev 27.400 udtrukket, hvoraf 17.805 deltog.

Til vores spørgeskemaundersøgelser har vi fået tilkoblet yderligere data fra Danmarks Statistiks registre med supplerende oplysninger om bl.a. uddannelse og civilstand.

HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE I DE FIRE REGIONER

De fire beskæftigelsesregioner, Region Sjælland, Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland, har bl.a. til opgave at analysere det regionale arbejdsmarked og overvåge resultaterne af den kommunale og statslige beskæftigelsesindsats på regionalt niveau, herunder indsatsen over for personer med handicap.

I dette kapitel undersøger vi, om der er forskelle i andelen af personer med handicap og fordelingen af handicapter i de fire beskæftigelsesregioner. Disse forhold kan have betydning for den enkelte regions muligheder for at øge beskæftigelsesandelen for personer med handicap. Efterfølgende undersøger vi, om der er regionale forskelle i beskæftigelsesandelene for personer med handicap og i udviklingen i beskæftigelsen for personer med handicap i forhold til personer uden handicap mellem 2002 og 2010.

PERSONER MED HANDICAP

I Tabel 3.1 ser vi, at den samlede andel af personer med handicap blandt den danske befolkning er 15,9 pct.² Vi ser også, at der er signifikante forskelle mellem handicapandelen i de fire regioner. I Region Sjælland er andelen 14,7 pct., mens den højeste andel, 18,3 pct., findes i Region Syddanmark. I den tilsvarende undersøgelse af beskæftigelsessituationen i 2008 (Larsen & Høgelund, 2009a) havde Region Nordjylland den højeste andel af personer med handicap blandt befolkningen. Tabel 3.1 viser, at dette ikke er tilfældet i 2010.

TABEL 3.1

Andel af befolkningen i alderen 16-64 år med et handicap eller et længerevarende helbredsproblem. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Personer med handicap	14,7	18,3	15,8	15,8	15,9
Opvægtet beregningsgrundlag	1.608.536	748.995	806.697	370.000	3.534.229
Uvægtet beregningsgrundlag	8.502	4.895	2.832	1.233	17.462

Anm.: chi2-test: p = 0,005.

Tabel 3.2 viser, hvilket handicap eller længerevarende helbredsproblem interviewpersonerne har angivet som det væsentligste. Vi har spurgt til 16 forskellige handicap/helbredsproblemer, som her er samlet til fire kategorier: mobilitetshandicap, problemer med sanse- og kommunikationsapparatet, psykiske lidelser og sygdomme. Der er ikke overordnede forskelle mellem fordelingen i de fire regioner, men når der foretages en særskilt test, ser vi, at Region Syddanmark skiller sig ud med en højere andel personer med mobilitetsproblemer og lavere andel personer med psykiske lidelser end i de tre andre beskæftigelsesregioner. I Syddanmark nævner 52,2 pct. af personerne med et handicap, at de har et mobilitetshandicap, mens andelen på landsplan er 47,3 pct., og den laveste andel på 44,5 pct. findes i Region Sjælland. Personer med sygdomme (fx diabetes,

2. For en yderligere analyse af udviklingen i andelen af personer med handicap mellem 2002 og 2010, se Thomsen & Høgelund (2011).

hjerteproblemer eller allergi) udgør i Syddanmark 28,7 pct., mens andelen i hele landet er 35,3 pct.

TABEL 3.2

Personer med handicap i alderen 16-64 år fordelt efter fire handicapdimensioner. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Mobilitet	44,5	52,2	48,1	45,2	47,3
Sanser og kommunikation	2,5	3,1	2,3	2,7	2,6
Psykiske lidelser	14,1	16,0	15,2	13,7	14,8
Sygdomme	38,9	28,7	34,4	38,4	35,3
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	230.950	134.392	125.576	56.505	547.423
Uvægtet beregningsgrundlag	1.274	833	415	181	2.703

Anm.: chi2-test: $p = 0,304$. Test for forskelle mellem Syddanmark og de tre andre regioner: $p = 0,014$.

BESKÆFTIGELSE

Vi ser i Tabel 3.3, at beskæftigelsesandelen i hele landet blandt personer med handicap er 46,6 pct. Det er en væsentligt lavere andel end blandt personer uden handicap, hvor 77,3 pct. er i beskæftigelse. Tabel 3.4 og Tabel 3.5 viser beskæftigelsesandelen for personer hhv. med og uden handicap i hver af de fire beskæftigelsesregioner.

Tabel 3.4 viser, at beskæftigelsesandelen for personer med handicap ikke er væsentlig forskellig i de fire beskæftigelsesregioner. I Tabel 3.5 ser vi derimod, at beskæftigelsen for personer uden handicap er højest i Region Sjælland, mens Nordjylland har en væsentligt lavere beskæftigelsesandel. Det betyder, at beskæftigelsen for personer med handicap er relativt højere i Nordjylland sammenlignet med beskæftigelsesandelen i Region Sjælland.

Også i Region Midtjylland er den relative beskæftigelsesandel højere end i Region Sjælland. Mens beskæftigelsesandelen på 52,4 pct. for personer med handicap i Midtjylland således er væsentligt højere end den tilsvarende andel på 44,6 pct. i Region Sjælland, er der ikke signifikant forskel på beskæftigelsen for personer uden handicap i de to beskæftigelsesregioner.

TABEL 3.3

Andel beskæftigede blandt personer med og uden handicap i alderen 16-64 år. Sæsonkorrigeret. 2010. Procent.

	Personer med handicap	Personer uden handicap	I alt
Andel beskæftigede	46,6	77,3	72,5
Opvægtet beregningsgrundlag	559.735	2.966.129	3.525.865
Uvægtet beregningsgrundlag	2.764	14.698	17.462

Anm.: chi2-test: p = 0,000.

TABEL 3.4

Andel beskæftigede blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Andel beskæftigede	44,6	44,1	52,4	48,1	46,6
Opvægtet beregningsgrundlag	236.939	137.154	127.169	58.474	559.735
Uvægtet beregningsgrundlag	1.307	845	422	186	2.760

Anm.: chi2-test: p = 0,085. Test for forskelle mellem Region Sjælland og Midtjylland: p = 0,023.

TABEL 3.5

Andel beskæftigede blandt personer uden handicap i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Andel beskæftigede	78,9	76,2	77,8	71,7	77,3
Opvægtet beregningsgrundlag	1.371.360	611.793	679.362	311.527	2.974.042
Uvægtet beregningsgrundlag	7.178	4.044	2.396	1.041	14.659

Anm.: chi2-test: p = 0,000. Test for forskelle mellem Region Sjælland og Midtjylland: p = 0,355.

Vi ser altså, at beskæftigelsessituationen for personer med handicap er relativt bedre i Region Nord- og Midtjylland end i Region Sjælland, når

man sammenligner med beskæftigelsessituationen for personer uden handicap.³

BESKÆFTIGELSESUUDVIKLINGEN I REGIONERNE

I Thomsen & Høgelund (2011) har vi foretaget en analyse af udviklingen i beskæftigelsesandelen for personer med handicap i forhold til den tilsvarende andel for personer uden handicap. I Tabel 3.6 til Tabel 3.9 viser vi udviklingen i beskæftigelsesandelen mellem 2002 og 2010 for personer med og uden handicap særskilt for de fire beskæftigelsesregioner. Desuden har vi i bilagstabellerne B3.1-B3.8 foretaget regressionsanalyser, hvor vi for hver beskæftigelsesregion undersøger, om udviklingen mellem årene for personer med handicap afviger signifikant fra udviklingen for personer uden handicap.⁴ Desuden undersøger vi, om udviklingen i beskæftigelsen for personer, som vurderer, at de har et større handicap, er signifikant forskellig fra udviklingen for personer uden handicap og for personer, som vurderer, at de har et mindre handicap.

BESKÆFTIGELSESGREGION SJÆLLAND

I Tabel 3.6 ser vi, at beskæftigelsesandelen i Region Sjælland ikke har forandret sig væsentligt mellem hhv. 2002 og 2008 og 2005 og 2008, hverken for personer med handicap eller personer uden handicap. Derimod er beskæftigelsesandelen for begge grupper faldet signifikant mellem 2008 og 2010. For personer med handicap er beskæftigelsen faldet fra 52,1 pct. i 2008 til 44,6 pct. i 2010, mens andelen for personer uden handicap er faldet fra 82,1 pct. i 2008 til 78,9 pct. i 2010. I bilagstabel B3.1 ser vi, at den relative beskæftigelsesandel for personer med og uden handicap i 2008 og 2010 er konstant. Personer med handicap har dermed hverken klaret sig bedre eller værre end personer uden handicap. Den samme konklusion gør sig gældende i analysen af beskæftigelsesudviklingen for personer med større handicap sammenlignet med personer uden og med mindre handicap i bilagstabel B3.2. Den relative beskæftigelses-

3. Resultaterne ændrer sig ikke, når der kontrolleres for forskelle mellem personkarakteristika blandt personerne i de fire beskæftigelsesregioner. Der kontrolleres for ændringer i alder, uddannelse, statsborgerskab, køn og civilstand.

4. Der er foretaget samme type logistiske regression som i Thomsen & Høgelund (2011) med beskæftigelsesstatus som afhængig variabel. År og handicapstatus samt deres interaktioner er uafhængige variable.

andel er heller ikke i dette tilfælde signifikant forandret mellem 2008 og 2010.

TABEL 3.6

Andel beskæftigede blandt personer med og uden handicap i alderen 16-64 år. Beskæftigelsesregion Sjælland. Sæsonkorrigeret. Procent.

	2002	2005	2008	2010
<i>Personer med handicap</i>				
Andel beskæftigede	51,1	56,3	52,1	44,6 **
Opvægtet beregningsgrundlag	291.110	305.047	281.741	236.939
Uvægtet beregningsgrundlag	811	766	1.271	1.307
<i>Personer uden handicap</i>				
Andel beskæftigede	82,2	81,0	82,1	78,9 ***
Opvægtet beregningsgrundlag	1.203.657	1.250.920	1.318.214	1.369.06
Uvægtet beregningsgrundlag	3.598	3.220	6.178	7.178

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

BESKÆFTIGELSESGREGION SYDDANMARK

I Region Syddanmark er tendensen den samme som ovenfor. Både for personer med og uden handicap er beskæftigelsesandelen, som vi ser i Tabel 3.7, konstant mellem 2002 og 2008 samt mellem 2005 og 2008. Desuden ser vi for begge grupper et signifikant fald i beskæftigelsesandelen mellem 2008 og 2010. For personer med handicap falder beskæftigelsen fra 50,7 pct. i 2008 til 44,1 pct. i 2010, mens andelen for personer uden handicap er faldet fra 80,2 pct. til 76,2 pct. Som ovenfor har vi ligeledes for Region Syddanmark foretaget en regressionsanalyse, som sammenligner udviklingen i beskæftigelsen for personer med og uden handicap. I bilagstabel B3.3 ser vi, at der ikke er væsentlige forskelle i de relative beskæftigelsesandele i 2008 sammenlignet med hhv. 2002, 2005 og 2010. I bilagstabel B3.4 ser vi, at det samme er tilfældet, når man sammenligner udviklingen i beskæftigelsesandelen for personer med større handicap med personer uden og med mindre handicap i årene 2005, 2008 og 2010.

TABEL 3.7

Andel beskæftigede blandt personer med og uden handicap i alderen 16-64 år.
Beskæftigelsesregion Syddanmark. Sæsonkorrigeret. Procent.

	2002	2005	2008	2010
<i>Personer med handicap</i>				
Andel beskæftigede	54,3	49,9	50,7	44,1*
Opvægtet beregningsgrundlag	159.699	163.006	152.719	137.154
Uvægtet beregningsgrundlag	456	416	769	845
<i>Personer uden handicap</i>				
Andel beskæftigede	81,6	81,1	80,2	76,2**
Opvægtet beregningsgrundlag	638.648	607.052	604.875	610.911
Uvægtet beregningsgrundlag	1.929	1.644	3.288	4.044

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

BESKÆFTIGELSESGREGION MIDTJYLLAND

I Region Midtjylland viser Tabel 3.8, at der ikke er væsentlig forskel mellem beskæftigelsesandelen for personer med handicap mellem 2008 og hhv. 2002, 2005 og 2010. Derimod ser vi, at beskæftigelsesandelen for personer uden handicap falder signifikant fra 83,2 pct. i 2008 til 77,8 pct. i 2010. Dette tyder på, at beskæftigelsesandelen for personer med handicap i forhold til beskæftigelsesandelen for personer uden handicap er forbedret mellem 2008 og 2010. Dette bekræftes af regressionen i bilagstabel B3.5. I bilagstabel B3.6 analyserer vi beskæftigelsen for personer med større handicap sammenlignet med beskæftigelsesandelen for per-

TABEL 3.8

Andel beskæftigede blandt personer med og uden handicap i alderen 16-64 år.
Beskæftigelsesregion Midtjylland. Sæsonkorrigeret. Procent.

	2002	2005	2008	2010
<i>Personer med handicap</i>				
Andel beskæftigede	49,4	53,9	50,6	52,4
Opvægtet beregningsgrundlag	165.282	153.115	146.150	127.169
Uvægtet beregningsgrundlag	479	410	709	422
<i>Personer uden handicap</i>				
Andel beskæftigede	79,9**	80,7	83,2	77,8***
Opvægtet beregningsgrundlag	634.973	633.611	652.865	677.093
Uvægtet beregningsgrundlag	1.929	1.682	3.493	2.396

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

soner uden handicap og personer med mindre handicap og ser, at der er sket en signifikant forbedring i beskæftigelsen for personer med større handicap fra 2008 til 2010.

BESKÆFTIGELSESGREGION NORDJYLLAND

I Region Nordjylland er beskæftigelsesandelene for personer med handicap, som i Region Midtjylland, ikke væsentligt forandrede mellem 2008 og hhv. 2002, 2005 og 2010. For personer uden handicap ser vi i Tabel 3.9, at beskæftigelsesandelen mellem 2002, 2005 og 2008 er uforandret, mens den falder signifikant mellem 2008 og 2010. Intuitivt vil dette, som ovenfor, betyde, at beskæftigelsen for personer med handicap er forbedret i forhold til beskæftigelsen for personer uden handicap. Dog viser regressionsanalysen i bilagstabel B3.7, at der ikke er en signifikant forskel⁵ mellem den relative beskæftigelse i de tre år. I bilagstabel B3.8 ser vi, at den relative beskæftigelsesandel for personer med større handicap sammenlignet med personer uden og med små handicap er forbedret mellem 2008 og 2010.

TABEL 3.9

Andel beskæftigede blandt personer med og uden handicap i alderen 16-64 år. Beskæftigelsesregion Nordjylland. Sæsonkorrigeret. Procent.

	2002	2005	2008	2010
<i>Personer med handicap</i>				
Andel beskæftigede	47,4	50,7	50,2	48,1
Opvægtet beregningsgrundlag	73.879	71.880	75.234	58.474
Uvægtet beregningsgrundlag	237	193	362	186
<i>Personer uden handicap</i>				
Andel beskæftigede	80,1	78,4	81,1	71,7 ***
Opvægtet beregningsgrundlag	300.358	310.813	295.895	309.062
Uvægtet beregningsgrundlag	975	872	1638	1.041

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

5. Signifikanstesten i regressionsanalysen viser, at forskellen er tilnærmelsesvist signifikant på et 5 pct.-niveau med en p-værdi på 0,056.

BESKÆFTIGELSE PÅ SÆRLIGE VILKÅR OG KENDSKAB TIL ORDNINGER

Der findes flere forskellige ordninger med beskæftigelse på særlige vilkår, som kan være relevante for personer med handicap. Det drejer sig om følgende typer af ansættelser på særlige vilkår:

- Fleksjob
- Løntilskud til førtidspensionister (tidligere kaldet skånejob)
- Aftalebaseret skånejob uden kommunal inddragelse
- Beskyttet arbejde⁶
- Arbejdsprøvning/revalidering

Dette kapitel omhandler udbredelsen af ovenstående ordninger i de fire beskæftigelsesregioner samt omfanget af benyttelsen af hjælpemidler i arbejdet. Vi undersøger desuden kendskabet til de væsentligste beskæftigelsesrettede ordninger for personer med handicap, som netop har til formål at gøre det muligt at varetage et job, selvom man har et handicap. Det drejer sig om fleksjobordningen, ordningen med personlig assistance

6. Beskyttet arbejde kan både anses for at være en social foranstaltning og en form for beskæftigelse (Bengtsson, 2009). Vi har afgrænset denne analyse til personer, som har oplyst, at de er i beskæftigelse. Derfor anser vi her beskyttet arbejde for at være en form for beskæftigelse på særlige vilkår.

og ordningen om økonomisk støtte til arbejdsredskaber eller andre hjælpemidler.

BESKÆFTIGELSE PÅ SÆRLIGE VILKÅR

Tabel 4.1 viser andelen af beskæftigede personer med handicap, som er ansat på særlige vilkår i hver beskæftigelsesregion. I Region Nordjylland er 36,9 pct. af de beskæftigede personer ansat på særlige vilkår, mens andelen på 16,9 pct. er væsentligt lavere i Region Sjælland. I Region Syddanmark og Region Midtjylland er andelen ansat på særlige vilkår hhv. 23,4 og 26,5 pct. Vi ser således, at beskæftigelsesandelen for personer med handicap er stort set den samme i Region Sjælland og Nordjylland (jf. Tabel 3.4), mens der er stor forskel i ansættelsesvilkårene med en langt større andel ansat på særlige vilkår i Region Nordjylland. Det kan tænkes, at den forholdsvis hyppige brug af beskæftigelsesrettede ordninger i Region Nordjylland er en medvirkende årsag til, at den relative beskæftigelse for personer med handicap er højere i Region Nordjylland end i Region Sjælland. Denne forskel kan imidlertid også tænkes at være påvirket af andre forhold, fx forskelle i erhvervsstrukturer.

TABEL 4.1

Andel personer ansat på særlige vilkår blandt beskæftigede personer med handicap i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Andel ansat på særlige vilkår	16,9	23,4	26,5	36,9	23,0
Opvægtet beregningsgrundlag	105.050	60.209	66.607	28.118	259.983
Uvægtet beregningsgrundlag	588	364	222	84	1.258

Anm.: chi2-test: p = 0,002.

HJÆLPEMIDLER OG STØTTEFORANSTALTNINGER

Ud over de tidligere nævnte ordninger kan arbejdsgiveren, med eller uden tilskud, tilbyde hjælpemidler eller andre støtteforanstaltninger til

personer med handicap. Der kan være tale om specielle tekniske hjælpemidler, men også foranstaltninger som nedsat arbejdstid eller støtte fra arbejdsgiver og kollegaer.

I Tabel 4.2 ser vi, at andelen af beskæftigede personer med handicap, som benytter hjælpemidler eller andre støtteforanstaltninger i deres arbejde, er mellem 12,5 pct. i Midtjylland og 21,9 pct. i Nordjylland. Forskellene er dog ikke signifikante, hverken på et overordnet niveau eller i parvise test for forskelle mellem de enkelte regioner.

TABEL 4.2

Andel af beskæftigede personer med handicap i alderen 16-64 år med hjælpemiddel, foranstaltning eller støtte i deres erhvervsarbejde som følge af helbredsproblemet. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Hjælpemiddel eller anden støtte	15,3	16,7	12,5	21,9	15,6
Opvægtet beregningsgrundlag	101.770	58.446	64.069	26.144	250.429
Uvægtet beregningsgrundlag	571	356	215	78	1.220

Anm.: chi2-test: p = 0,315.

KENDSKAB TIL STØTTEORDNINGER

Tabel 4.3 viser besvarelsene⁷ på spørgsmålet om kendskab til fleksjobordningen i ordningens målgruppe.⁸ Andelen af personer i målgruppen, som kender ordningen, er mellem 75,6 pct. i Region Sjælland og 83,6 pct. i Region Nordjylland, men på grund af den statistiske usikkerhed er disse

7. I Tabel 4.3 og Tabel 4.4 udgøres kategorien ”Kender, men har ikke benyttet” af de oprindelige svarkategorier ”Ja, helt sikkert”, ”Ja, men jeg er ret usikker” og ”Ja, men jeg er meget usikker”. Kategorien ”Kender ikke” udgøres af de oprindelige svarkategorier ”Nej, jeg har hørt om ordet ..., men er ikke klar over, hvad det dækker...” og ”Nej, jeg har aldrig hørt om ...”. Personer, som har svaret ”Ja, jeg benytter selv ordningen” og ”Ja, jeg har selv benyttet ordningen”, indgår ikke i målgruppen.

8. Målgruppen til fleksjob-ordningen er, som i Thomsen & Høgelund (2011) og Larsen & Høgelund (2009b), defineret som alle personer med et handicap eller længerevarende helbredsproblem, som ikke allerede benytter eller har benyttet fleksjobordningen.

forskelle ikke signifikante, og vi må derfor konkludere, at der ikke er væsentlig forskel på kendskabet til fleksjobordningen i de fire regioner.⁹

TABEL 4.3

Kendskab til fleksjobordningen blandt ordningens målgruppe i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Kender, men har ikke benyttet	75,6	77,4	76,5	83,6	77,1
Kender ikke	24,4	22,7	23,5	16,4	22,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	210.207	118.122	106.536	50.394	485.360
Uvægtet beregningsgrundlag	1.148	723	362	165	2.398

Anm.: chi2-test: $p = 0,274$. Test for forskelle mellem "Sjælland" og "Syddanmark": $p = 0,543$.
 Test for forskelle mellem "Sjælland" og "Midtjylland": $p = 0,783$. Test for forskelle mellem "Sjælland" og "Nordjylland": $p = 0,054$.

I Tabel 4.4 ser vi, at kendskabet i målgruppen¹⁰ til ordningen om personlig assistance til personer med handicap i erhverv heller ikke afviger signifikant mellem beskæftigelsesregionerne. Kendskabet til ordningen er mellem 15,7 pct. i Region Nordjylland og 32,5 pct. i Region Syddanmark. Selv om forskellene på disse andele er store, kan vi desværre ikke med sikkerhed konstatere en signifikant forskel pga. det meget begrænsede datagrundlag. Derfor har vi undersøgt forskellen på kendskabet til ordningen om personlig assistance i erhverv blandt alle personer med handicap, men vi kan heller ikke i dette tilfælde konstatere en forskel mellem de fire beskæftigelsesregioner.

9. Forskellen mellem kendskabet i Region Nordjylland (83,6 pct.) og Region Sjælland (75,6 pct.) er dog næsten signifikant på et 5 pct.-niveau (p -værdien er 0,054).

10. Målgruppen til ordningen om personlig assistance til handicappede i erhverv er defineret i Thomsen & Høgelund (2011). Der er tale om personer med handicap, som har svaret, at de har brug for støtte eller yderligere støtte for at kunne udføre erhvervsarbejde. Alle handicaptyper er inkluderet i målgruppen som følge af en lovændring i 2007, som udvidede ordningen til også at omfatte personer med psykiske lidelser.

TABEL 4.4

Kendskab til ordningen om personlig assistance blandt ordningens målgruppe i alderen 16-64 år. Målgruppe efter lovændring. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Kender, men har ikke benyttet	29,8	32,5	20,3	15,7	27,1
Kender ikke	70,2	67,5	79,7	84,3	72,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	47.086	26.878	21.937	10.881	106.782
Uvægtet beregningsgrundlag	225	162	65	30	482

Anm.: chi2-test: $p = 0,205$. Test for forskelle mellem "Sjælland" og "Syddanmark": $p = 0,671$.
Test for forskelle mellem "Sjælland" og "Midtjylland": $p = 0,232$. Test for forskelle mellem "Sjælland" og "Nordjylland": $p = 0,122$.

Ordningen om økonomisk støtte til arbejdsredskaber retter sig mod personer, som allerede er i beskæftigelse, eller som hjælp til at komme ind på arbejdsmarkedet. Disse personer kan bl.a. få økonomisk støtte til arbejdspladsindretning og lignende. I Tabel 4.5 ser vi, at kendskabet til ordningen blandt målgruppen er mellem 7,6 pct. i Region Midtjylland og 17,9 pct. i Region Syddanmark. Kendskabet i Region Midtjylland er således væsentligt lavere end kendskabet i både Region Syddanmark og kendskabet på 13,5 pct. i Region Sjælland.

TABEL 4.5

Kendskab til ordningen om økonomisk støtte til arbejdsredskaber blandt ordningens målgruppe i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Har søgt og fået støtte	13,5	17,9	7,6	12,3	13,2
Har søgt, men ikke fået støtte	3,4	3,5	12,8	12,2	6,2
Har ikke søgt om støtte	83,1	78,7	79,6	75,6	80,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,00
Opvægtet beregningsgrundlag	47.513	27.471	22.460	10.881	108.325
Uvægtet beregningsgrundlag	228	167	66	30	491

Anm.: chi2-test: $p = 0,060$. Test for forskelle mellem "Midtjylland" og "Sjælland": $p = 0,023$. Test for forskelle mellem "Midtjylland" og "Syddanmark": $p = 0,011$. Test for forskelle mellem "Midtjylland" og "Nordjylland": $p = 0,802$.

ÅBENHED OM HANDICAP

I Thomsen & Høgelund (2011) har vi set, at en del personer i beskæftigelse udviser betæneligheder ved at arbejde sammen med en person med handicap, især hvis der er tale om en psykisk lidelse. Forventning om at blive genstand for diskrimination kan føre til, at nogle personer med handicap føler sig stigmatiserede og derfor er mindre åbne omkring deres lidelse over for deres arbejdsgiver og kollegaer.¹¹

I Tabel 4.6 ser vi, at der generelt er et højt niveau af åbenhed over for arbejdsgiveren blandt beskæftigede personer med handicap. Mellem 80,4 og 91,1 pct. i de fire beskæftigelsesregioner har fortalt deres arbejdsgiver, at de har et handicap. Der er ikke væsentlige forskelle på niveauet af åbenhed i de fire beskæftigelsesregioner.

TABEL 4.6

Åbenhed om handicap over for arbejdsgiver blandt beskæftigede med handicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

Har du fortalt din chef, at du har et længerevarende helbredsproblem eller handicap?	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Ja	81,6	80,4	83,6	91,1	82,9
Nej	13,9	15,6	13,5	8,9	13,7
Ikke nødvendigt, da det er synligt	4,4	4,0	3,0	0,0	3,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	105.626	60.441	66.607	28.118	260.791
Uvægtet beregningsgrundlag	592	366	222	84	1264

Anm.: chi2-test: $p = 0,903$. Kategorien "Nordjylland" er ekskluderet fra testen, idet der ingen besvarelser er i svarkategorien "Ikke nødvendigt, da det er synligt". Der er foretaget en test for forskelle mellem alle beskæftigelsesregionerne, hvor kategorien "Ikke nødvendigt, da det er synligt" er udeladt: $p = 0,374$.

Andelen af beskæftigede personer med handicap, som har fortalt deres kollegaer, at de har et længerevarende helbredsproblem eller handicap, er

11. Jacobsen m.fl. (2010) undersøger omfanget af stigmatisering blandt personer med psykiske lidelser.

også højt. Denne andel er mellem 79,3 og 88,7 pct. i de fire beskæftigelsesregioner. Niveauet afviger ikke signifikant mellem regionerne.

TABEL 4.7

Åbenhed om handicap over for kollegaer blandt beskæftigede med handicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion. 2010. Procent.

Har du fortalt dine kollegaer, at du har et længerevarende helbredsproblem eller handicap?	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Ja	81,5	79,3	82,6	88,7	82,1
Nej	13,8	16,8	14,2	11,3	14,3
Ikke nødvendigt, da det er synligt	4,7	3,9	3,3	0,0	3,7
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	105.626	60.441	66.607	28.118	260.791
Uvægtet beregningsgrundlag	592	366	222	84	1264

Anm.: chi2-test: $p = 0,852$. Kategorien "Nordjylland" er ekskluderet fra testen, idet der ingen besvarelser er i svarkategorien "Ikke nødvendigt, da det er synligt". Der er foretaget en test for forskelle mellem alle beskæftigelsesregionerne, hvor kategorien "Ikke nødvendigt, da det er synligt" er udeladt: $p = 0,640$.

HOLDNING TIL PERSONER MED HANDICAP

Holdningen i samfundet til personer med handicap er en væsentlig faktor i beskæftigelsesindsatsen. Hvis fx en arbejdsgiver i en ansættelsessituation skal vælge mellem en person med og en person uden et handicap, vil arbejdsgiveren sandsynligvis være opmærksom på holdningen til personer med handicap blandt virksomhedens ansatte. For at vurdere holdningen til personer med handicap blandt beskæftigede har vi først spurgt til den generelle holdning til personer med handicap. Derefter har vi spurgt til holdningen til personer med en bestemt type handicap. Det drejer sig om en blind person, en person med et mobilitetshandicap og en person med en psykisk lidelse.

Tabel 5.1 viser svarfordelingen på spørgsmålet om, hvorvidt beskæftigede personer er villige til at arbejde sammen med en kollega med et handicap, hvis det kræver, at de bruger lidt tid på at hjælpe kollegaen.¹² Vi ser, at der stort set ikke er forskel på svarfordelingen i de fire beskæftigelsesregioner.

12. I Tabel 5.1 udgøres kategorien ”Ja” af de oprindelige svarkategorier ”Ja, gør det allerede”, ”Ja, helt sikkert” og ”Ja, måske”. Kategorien ”Nej” udgøres af de oprindelige svarkategorier ”Nej, det tror jeg ikke”, ”Nej, helt sikkert ikke” og ”Nej, det kan ikke lade sig gøre”.

TABEL 5.1

Holdninger til at arbejde sammen med en person med handicap blandt beskæftigede i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorregeret beskæftigelse. 2010. Procent.

Vil du arbejde sammen med en person med et handicap, hvis det kræver, at du bruger lidt tid på at hjælpe, fx en halv time om dagen?	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Ja	86,2	85,8	86,5	86,1	86,2
Nej	8,1	7,6	6,9	6,9	7,6
Det kommer an på handicappet	4,0	4,7	4,5	4,3	4,3
Ved ikke	1,8	1,9	2,1	2,7	2,0
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	1.185.438	525.873	593.405	249.667	2.554.383
Uvægtet beregningsgrundlag	5.937	3.304	2.010	774	12.025

Anm.: chi2-test: p = 0,701.

I Tabel 5.2 har vi efterfølgende spurgt de beskæftigede personer om, hvordan de vurderer belastningen ved at arbejde sammen med en person med et handicap.¹³ Heller ikke svarene på dette spørgsmål afviger mellem de fire beskæftigelsesregioner.

Hvorvidt de beskæftigede personer har mere negative holdninger over for personer med bestemte typer af handicap, undersøger vi her ved at spørge, om de vil være betænkelige ved at arbejde sammen med en person, der er hhv. blind, sidder i kørestol eller har meget store humørsvingninger (fx er mani-depressiv).

Tabel 5.3 viser, at det i de fire beskæftigelsesregioner under ét er 15,7 pct. af de beskæftigede, som har betænkeligheder ved at arbejde sammen med en kollega, som er blind.¹⁴ Der er ikke væsentlig forskel på andelen med betænkeligheder i de fire beskæftigelsesregioner.

13. I Tabel 5.2 udgøres kategorien "Enig" af de oprindelige svarkategorier "Helt enig" og "Overvejende enig". Kategorien "Uenig" udgøres af de oprindelige svarkategorier "Helt uenig" og "Overvejende uenig".

14. I tabellerne Tabel 5.3 til 5.8 udgøres kategorien "Ja" af de oprindelige svarkategorier "Ja, i høj grad", "Ja, i nogen grad". Kategorien "Nej" udgøres af de oprindelige svarkategorier "Nej, slet ikke" og "Nej, næsten ikke".

TABEL 5.2

Vurderinger af belastningen ved at arbejde sammen med en person med handicap blandt beskæftigede i alderen 16-64 år. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. 2010. Procent.

Ansættelse af en person med handicap betyder, at du og dine kollegaer belastes mere end ellers.	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Enig	23,7	24,2	23,4	22,4	23,6
Uenig	39,1	36,1	37,9	39,3	38,2
Det afhænger af handicappet	33,9	35,7	34,0	33,7	34,3
Ved ikke	3,3	4,0	4,8	4,6	3,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	1.185.438	525.873	593.405	249.667	2.554.383
Uvægtet beregningsgrundlag	5.937	3.304	2.010	774	12.025

Anm.: chi2-test: $p = 0,279$.

TABEL 5.3

Betæneligheder blandt beskæftigede i alderen 16-64 år ved at arbejde sammen med en person, som er blind. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. 2010. Procent.

Vil du være betænkelig ved at arbejde sammen med en kollega, der er blind?	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Ja	15,5	15,7	17,0	13,7	15,7
Nej	81,1	80,2	79,3	82,7	80,6
Ved ikke	3,5	4,2	3,8	3,6	3,7
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	1.185.438	525.873	593.405	249.667	2.554.383
Uvægtet beregningsgrundlag	5.937	3.304	2.010	774	12.025

Anm.: chi2-test: $p = 0,491$.

I Tabel 5.4 ser vi på udviklingen fra 2005 til 2010 i holdningerne til personer med synshandicap blandt de beskæftigede i de fire beskæftigelsesregioner. Andelen af beskæftigede personer, som har betæneligheder ved udsigten til at skulle arbejde sammen med en person med et synshandicap, er faldet. Den største ændring er sket i Region Nordjyl-

land, hvor andelen, som svarer, at de har betænkeligheder, er faldet med 31,2 pct. – fra 19,9 pct. i 2008 til 13,7 pct. i 2010.

TABEL 5.4

Betænkeligheder blandt beskæftigede i alderen 16-64 år ved at arbejde sammen med en person med et synshandicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion og år. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. Procent.

	2005	2008	2010
<i>Sjælland</i>			
Ja	19,5 ***	17,7	15,5 ***
Nej	76,8	80,2	81,1
Ved ikke	3,8	2,1	3,5
Opvægtet beregningsgrundlag	1.177.065	1.229.565	1.185.438
Uvægtet beregningsgrundlag	3.023	5.763	5.937
<i>Syddanmark</i>			
Ja	21,9 ***	19,1	15,7 ***
Nej	73,5	78,7	80,2
Ved ikke	4,6	2,3	4,2
Opvægtet beregningsgrundlag	569.157	562.542	525.873
Uvægtet beregningsgrundlag	1.513	3.095	3.304
<i>Midtjylland</i>			
Ja	21,8	20,9	17,0 **
Nej	74,6	76,4	79,3
Ved ikke	3,7	2,7	3,8
Opvægtet beregningsgrundlag	592.141	617.021	593.405
Uvægtet beregningsgrundlag	1.575	3.289	2.010
<i>Nordjylland</i>			
Ja	23,2	19,9	13,7 **
Nej	73,6	77,8	82,7
Ved ikke	3,2	2,4	3,6
Opvægtet beregningsgrundlag	280.583	277.681	249.667
Uvægtet beregningsgrundlag	761	1.501	774

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

I Fejl! Henvissningskilde ikke fundet. og Tabel 5.6 ser vi på spørgsmålet om betænkeligheder blandt beskæftigede ved at skulle arbejde sammen med en person med et mobilitetshandicap. En person med et mobilitetshandicap er konkretiseret som en kørestolsbruger. Vi ser i **Fejl! Henvissningskilde ikke fundet.**, at der ikke er væsentlige forskelle mellem regionerne i andelen af personer i beskæftigelse, som er betænkelige ved at skulle arbejde sammen med en person, der sidder i kørestol. I de

fire beskæftigelsesregioner er andelen med betæneligheder mellem 8,4 og 8,9 pct.

TABEL 5.5

Betæneligheder blandt beskæftigede i alderen 16-64 år ved at arbejde sammen med en person med et mobilitetshandicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. 2010. Procent.

Vil du være betænkelig ved at arbejde sammen med en kollega, der sidder i kørestol?	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet	
Ja	8,9	8,5	8,4	8,7	8,7	
Nej	87,9	88,0	88,7	87,7	88,1	
Ved ikke	3,2	3,5	3,0	3,5	3,2	
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Opvægtet beregningsgrundlag	1.185,4	38	525.873	593.405	249.667	2.554.383
Uvægtet beregningsgrundlag	5.937	3.304	2.010	774	12.025	

Anm.: chi2-test: p = 0,977.

Tabel 5.6 viser, at andelen med betæneligheder er faldet signifikant i alle beskæftigelsesregioner fra 2008 til 2010. Dette svarer til udviklingen i andelen med betæneligheder over for personer med et synshandicap ovenfor. I Region Nordjylland er andelen faldet med ca. 28 pct. fra 12,1 til 8,7 pct. Dette fald er kun overgået af Region Midtjylland, hvor andelen med betæneligheder ved at skulle arbejde sammen med en person med et mobilitetshandicap er faldet med ca. 33 pct. fra 12,5 til 8,4 pct.

Holdningen til personer med psykiske lidelser er, ligesom holdningen til personer med syns- og mobilitetshandicap, omtrent den samme i alle fire beskæftigelsesregioner. I Tabel 5.7 kan vi se, at andelen af personer i beskæftigelse, som ville være betænkelige ved at skulle arbejde sammen med en kollega, der har meget store humørsvingninger, fx er maniodepressiv, er mellem 54,0 og 57,7 pct.

Også holdningerne til personer med denne type handicap er i alle fire beskæftigelsesregioner blevet mere positive i 2010, end de var i 2008. Igen er andelen med betæneligheder i Region Nordjylland, i dette tilfælde sammen med Region Sjælland, faldet mest fra 64,0 pct. til 54,0 pct. Dette svarer til et fald på ca. 16,6.

TABEL 5.6

Betænkkeligheder blandt beskæftigede i alderen 16-64 år ved at arbejde sammen med en person med et mobilitetshandicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion og år. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. Procent.

	2005	2008	2010
<i>Sjælland</i>			
Ja	11,6 **	11,1	8,9 ***
Nej	85,9	87,5	87,9
Ved ikke	2,5	1,4	3,2
Opvægtet beregningsgrundlag	1.177.276	1.229.565	1.185.438
Uvægtet beregningsgrundlag	3.023	5.763	5.937
<i>Syddanmark</i>			
Ja	14,6 ***	11,3	8,5 ***
Nej	81,9	87,0	88,0
Ved ikke	3,5	1,7	3,5
Opvægtet beregningsgrundlag	568.780	562.542	525.873
Uvægtet beregningsgrundlag	1.512	3.095	3.304
<i>Midtjylland</i>			
Ja	13,4	12,5	8,4 ***
Nej	83,7	85,4	88,7
Ved ikke	2,9	2,1	3,0
Opvægtet beregningsgrundlag	592.141	617.021	593.405
Uvægtet beregningsgrundlag	1.575	3.289	2.010
<i>Nordjylland</i>			
Ja	16,7 **	12,1	8,7 **
Nej	80,7	86,4	87,7
Ved ikke	2,6	1,6	3,5
Opvægtet beregningsgrundlag	280.583	277.681	249.667
Uvægtet beregningsgrundlag	761	1.501	774

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

TABEL 5.7

Betæneligheder blandt beskæftigede i alderen 16-64 år ved at arbejde sammen med en person med et psykisk handicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion. Sæsonkorrigeret beskæftigelse, 2010. Procent.

Vil du være betænkelig ved at arbejde sammen med en kollega, der har meget store humørsvingninger, fx er mani-depressiv?	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Hele landet
Ja	56,6	55,9	57,7	54,0	56,5
Nej	38,0	39,1	37,1	41,1	38,3
Ved ikke	5,4	5,0	5,2	4,9	5,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	1.185.438	525.873	593.405	249.667	2.554.383
Uvægtet beregningsgrundlag	5.937	3.304	2.010	774	12.025

Anm.: chi2-test: p = 0,682

TABEL 5.8

Betænkkeligheder blandt beskæftigede i alderen 16-64 år ved at arbejde sammen med en person med et psykisk handicap. Opdelt efter beskæftigelsesregion og år. Sæsonkorrigeret beskæftigelse. Procent.

	2005	2008	2010
<i>Sjælland</i>			
Ja	68,0 ***	66,3	56,6 ***
Nej	27,7	30,9	38,0
Ved ikke	4,3	2,8	5,4
Opvægtet beregningsgrundlag	1.175.537	1.229.565	1.185.438
Uvægtet beregningsgrundlag	3.019	5.763	5.937
<i>Syddanmark</i>			
Ja	64,1 ***	61,4	55,9 ***
Nej	30,6	35,4	39,1
Ved ikke	5,3	3,2	5,0
Opvægtet beregningsgrundlag	568.580	562.542	525.873
Uvægtet beregningsgrundlag	1.511	3.095	3.304
<i>Midtjylland</i>			
Ja	64,1	64,2	57,7 ***
Nej	32,5	32,0	37,1
Ved ikke	3,4	3,8	5,2
Opvægtet beregningsgrundlag	591.315	617.021	593.405
Uvægtet beregningsgrundlag	1.573	3.289	2.010
<i>Nordjylland</i>			
Ja	62,8	64,0	54,0 ***
Nej	32,5	32,9	41,1
Ved ikke	4,8	3,1	4,9
Opvægtet beregningsgrundlag	280.583	277.681	249.667
Uvægtet beregningsgrundlag	761	1.501	774

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

PERSONER MED PSYKISKE LIDELSER

Vi så i Tabel 3.2, at 14,8 pct. af personerne med et handicap eller længe-revarende helbredsproblem rapporterer en psykisk lidelse som dominerende handicap. Det svarer til, at mindst 80.000 personer i Danmark har en psykisk lidelse. Dertil kommer de personer med et andet dominerede handicap, som også lider af et psykisk handicap. I SFI-rapporten (Thomsen & Høgelund, 2011), som er baseret på samme datagrundlag som denne, har vi set, at personer med psykiske lidelser skiller sig ud fra gruppen af personer med andre handicap på en række væsentlige områder. Bl.a. er personer med psykiske lidelser i lavere grad i beskæftigelse og i højere grad ansat på særlige vilkår. Desuden viser undersøgelsen, at beskæftigede personer i befolkningen i langt højere grad er betænkelige ved udsigten til at skulle arbejde sammen med en person med en psykisk lidelse end med en person med en anden form for handicap. I denne undersøgelse foretager vi, dog kun på landsplan, en analyse af udviklingen i beskæftigelsen for personer med psykiske lidelser mellem 2002 og 2010 sammenlignet med beskæftigelsesudviklingen for personer med andre handicap. Desuden undersøger vi, om der er forskelle på kendskabet til de beskæftigelsesrettede ordninger blandt personer med hhv. psykiske lidelser og andre dominerende handicap.

Forinden viser vi dog i Tabel 6.1 en oversigt over forskelle i personkarakteristika blandt personer med psykiske lidelser og personer med

andre handicap. Der er ikke væsentlige forskelle mht. køn og statsborgerskab, mens personer med psykiske lidelser skiller sig ud fra personer med andre handicap vedrørende deres civilstand, alder og uddannelsesniveau. Tabellen viser, at 41 pct. af personerne med andre handicap er enlige, mens dette gælder for hele 58 pct. af personerne med psykiske lidelser. Vi ser også, at personer med psykiske lidelser generelt er yngre end personer med andre handicap. 26,9 pct. af personerne med andre handicap er under 40 år, mens dette gælder for 46,8 pct. af personerne med psykiske lidelser.

TABEL 6.1

Fordeling af køn, civilstand, statsborgerskab, alder og uddannelse blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. Opdelt efter handicaptypen. 2010. Procent.

	Personer med andre handicap	Personer med psykiske lidelser
<i>Køn</i>		
Mand	43,1	37,4
Kvinde	56,9	62,6
<i>Civilstand***</i>		
Enlig	41,0	58,0
Ej enlig	59,0	42,0
<i>Statsborgerskab</i>		
Dansk	95,4	93,3
Ej dansk	4,6	6,7
<i>Alder ***</i>		
16-29 år	12,3	18,6
30-39 år	14,6	28,2
40-49 år	24,5	21,8
50-64 år	48,6	31,4
<i>Uddannelse **</i>		
Ingen komp. uddannelse	44,1	48,8
Erhvervsuddannelse	36,6	24,2
Kort videregående uddannelse	4,2	7,2
Mellemlang videregående uddannelse	12,3	16,0
Lang videregående uddannelse	2,9	3,8
Opvægtet beregningsgrundlag	479.267	80.920
Uvægtet beregningsgrundlag	2.452	312

Anm.: Forskellen mellem personer med hhv. psykiske lidelser og andre handicap er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

Der ser ikke ud til at være en generel tendens til, at personer med psykiske lidelser generelt har kortere eller længere uddannelse end personer med andre handicap. I stedet kan vi se, at væsentligt færre personer med en psykisk lidelse har en erhvervsuddannelse, men i højere grad enten ingen uddannelse har eller har en videregående uddannelse.

BESKÆFTIGELSESUUDVIKLING

I Thomsen & Høgelund (2010) så vi, at personer med psykiske lidelser i væsentligt lavere grad end personer med andre typer handicap er i beskæftigelse. Eksempelvis var 47,3 pct. af personerne med mobilitetsproblemer i beskæftigelse, mens andelen blandt personer med psykiske lidelser blot var 30,7 pct. I bilagstabel B6.1 har vi foretaget en regressionsanalyse, hvor vi undersøger, om forskellen på beskæftigelsesandelen for personer med psykiske lidelser og andre handicap kan forklares af forskellige personkarakteristika i de to grupper. Vi ser, at beskæftigelsesandelen for personer med psykiske lidelser stadig er væsentligt lavere end beskæftigelsesandelen for personer med andre handicap, efter at der er blevet kontrolleret for forskelle i køn, civilstand, statsborgerskab, alder og uddannelse.

Tabel 6.2 viser beskæftigelsesudviklingen for personer med psykiske lidelser og personer med andre handicap. Vi ser, at der for begge grupper ikke er sket en væsentlig ændring af beskæftigelsesandelen mellem 2002 og 2008 samt mellem 2005 og 2008. Derimod er beskæftigelsesandelen steget kraftigt fra 21,9 pct. til 30,7 pct. mellem 2008 og 2010 for personer med psykiske lidelser, mens der for personer med andre handicap er sket et væsentligt fald fra 54,5 pct. til 49,3 pct. Der er altså, hvilket bekræftes af regressionen i bilagstabel B6.2, sket en relativ forbedring fra 2008 til 2010 af beskæftigelsessituationen for personer med psykiske lidelser.

Det er, som tidligere nævnt, ikke den samme gruppe respondenter, som indgår i spørgeskemaundersøgelserne i de fire forskellige år. I Thomsen & Høgelund har vi set, at flere personer har en psykisk lidelse i 2010 (ca. 80.000) end i 2008 (ca. 65.000). Den kraftige stigning i beskæftigelsesandelen for personer med psykiske lidelser kan derfor skyldes, at gruppen af respondenter i 2010 har en række personkarakteristika, som er årsag til den højere beskæftigelsesandel, og som afviger fra karakteri-

stikaene blandt respondenterne i 2008. En årsag kunne fx være, at uddannelsesniveaet er højere i 2010, hvilket alt andet lige ville medføre en højere beskæftigelsesandel. For at korrigere vores analyse for denne mulige tendens har vi i bilagstabel B6.3 foretaget en regressionsanalyse tilsvarende den i bilagstabel B6.2, men hvor vi har inkluderet køn, civilstand, statsborgerskab, alder og uddannelse som forklarende variable. Resultatet af denne analyse viser, at beskæftigelsesandelen mellem 2008 og 2010 for personer med psykiske lidelser stadig er blevet relativt forbedret i forhold til beskæftigelsen for personer med andre handicap. Der skal dog i dette resultat tages forbehold for andre personkarakteristiske forskydninger mellem årene i befolkningen, som vi ikke kontrollerer for i regressionsanalysen. Vi har derfor desuden korrigeret for forskelle i fordelingen af større og mindre handicap mellem årene og ser, at der stadig er en signifikant forbedring mellem 2008 og 2010 i beskæftigelsesandelen for personer med psykiske lidelser sammenlignet med personer med andre handicap. Denne forskel kan tilskrives en forbedret beskæftigelses-situation for personer med psykiske lidelser eller ændringer i personkarakteristika over tid, fx i helbredet, som vi ikke kan observere.

TABEL 6.2

Andel beskæftigede blandt personer med hhv. psykiske lidelser og andre handicap i alderen 16-64 år. Sæsonkorrigeret. Procent.

	2002	2005	2008	2010
<i>Personer med psykiske lidelser</i>				
Andel beskæftigede	28,7	22,0	21,9	30,7 *
Opvægtet beregningsgrundlag	40.601	53.484	65.485	80.920
Uvægtet beregningsgrundlag	106	111	263	312
<i>Personer med andre handicap</i>				
Andel beskæftigede	52,4	56,6	54,5	49,3 *
Opvægtet beregningsgrundlag	649.821	632.816	590.359	478.815
Uvægtet beregningsgrundlag	1.874	1.660	2.848	2.448

Anm.: Forskellen mellem 2008 og hhv. 2010, 2005 og 2002 er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau. Test for forskelle mellem beskæftigelsesandelen i 2010 for personer med hhv. psykiske lidelser og andre handicap: $p = 000$.

VIDEN OM STØTTEORDNINGER

Tabel 6.3 til Tabel 6.5 viser kendskabet til de tre beskæftigelsesrettede ordninger fleksjob, personlig assistance og støtte til hjælpemidler opdelt efter, om personen har en psykisk lidelse eller et andet handicap. Vi ser, at der ikke er forskel på kendskabet til fleksjobordningen mellem de to grupper, mens kendskabet både til ordningen med personlig assistance i erhverv og ordningen med økonomisk støtte til hjælpemidler er væsentligt lavere blandt personer med psykiske lidelser.

TABEL 6.3

Kendskab til ordningen om fleksjob blandt ordningens målgruppe i alderen 16-64 år. Opdelt efter handicaptypen. 2010. Procent.

	Personer med andre handicap	Personer med psykiske lidelser
Kender, men har ikke benyttet	77,0	77,3
Kender ikke	23,0	22,7
I alt	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	414.621	70.739
Uvægtet beregningsgrundlag	2.130	268

Anm.: Forskellen mellem personer med andre handicap og personer med psykiske lidelser er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

TABEL 6.4

Kendskab til ordningen om personlig assistance blandt ordningens målgruppe i alderen 16-64 år. Målgruppe efter lovændring. Opdelt efter handicaptypen. 2010. Procent.

	Personer med andre handicap	Personer med psykiske lidelser***
Kender, men har ikke benyttet	30,2	9,7
Kender ikke	69,9	90,3
I alt	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	90.760	16.022
Uvægtet beregningsgrundlag	423	59

Anm.: Forskellen mellem personer med andre handicap og personer med psykiske lidelser er testet med en χ^2 -test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

TABEL 6.5

Kendskab til ordningen om økonomisk støtte til hjælpemidler blandt ordningens målgruppe i alderen 16-64 år. Opdelt efter handicaptypen. 2010.

Procent.

	Personer med andre handicap	Personer med psykiske lidelser**
Har søgt og fået støtte	14,8	4,4
Har søgt, men ikke fået støtte	6,9	2,3
Har ikke søgt om støtte	78,3	93,3
I alt	100,0	100,0
Opvægtet beregningsgrundlag	92.156	16.169
Uvægtet beregningsgrundlag	431	60

Anm.: chi2-test: p = 0,008.

LÆSE- ELLER SKRIVEVANSKELIGHEDER

I rapporten Thomsen og Høgelund (2011) undersøger vi antallet af dimensioner af nedsat funktionsevne blandt personer med handicap. Vi har således spurgt alle personer med handicap om en række forhold, der belyser deres funktionsevne, dvs. evnen til at foretage en række specifikke funktioner i praksis. Fx spørger vi for at undersøge personernes funktionsevne i benene, om de kan gå 500 meter uden at standse eller føle stærkt ubehag, og om de kan gå op ad en trappe med 12 trin uden at bruge gelænderet. Én af de ni dimensioner af nedsat funktionsevne, vi undersøger, er, om personerne lider af læse- eller skrivevanskeligheder. Vi har spurgt, om personerne har svært ved at læse eller skrive, fx om de har svært ved at læse og forstå en kort artikel i en avis, eller om de har svært ved at skrive et kort brev uden hjælp. Svarer en person ”ja”, kategoriserer vi personen som havende læse- eller skrivevanskeligheder. 12,0 pct. blandt personerne med handicap har i 2010 læse- eller skrivevanskeligheder, hvilket svarer til ca. 67.000 personer. Ud af disse personer svarer ca. 6 pct., at deres dominerende handicap er ordblindhed. Langt størstedelen (ca. 94 pct.) af personerne med læse- eller skrivevanskeligheder er altså personer med andre dominerende handicap, som derudover har læse- eller skrivevanskeligheder. Nedenfor belyser vi personkarakteristika og beskæftigelsesandelen for personer med både et handicap og læse-

eller skrivevanskeligheder og personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder.

TABEL 7.1

Fordeling af køn, civilstand, statsborgerskab, alder og uddannelse blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. Opdelt efter læse- og skrivefærdigheder. 2010. Procent.

	Personer uden læse- eller skrivevanskeligheder	Personer med læse- eller skrivevanskeligheder
<i>Køn</i>		
Mand	41,4	48,3
Kvinde	58,6	51,7
<i>Civilstand **</i>		
Enlig	42,1	53,7
Ej enlig	58,0	46,4
<i>Statsborgerskab **</i>		
Dansk	96,3	86,3
Ej dansk	3,7	13,7
<i>Alder **</i>		
16-29 år	12,2	20,5
30-39 år	15,4	24,8
40-49 år	24,8	19,0
50-64 år	47,6	35,8
<i>Uddannelse ***</i>		
Ingen komp. uddannelse	42,7	61,0
Erhvervsuddannelse	35,6	28,4
Kort videregående uddannelse	4,8	3,1
Mellemlang videregående uddannelse	13,5	7,6
Lang videregående uddannelse	3,4	0,0
<i>Størrelse af handicap *</i>		
Mindre handicap	41,2	32,4
Større handicap	58,8	67,6
<i>Handicaptyp</i>		
Mobilitet	47,9	42,4
Sanser og kommunikation	2,4	4,4
Psykiske lidelser	14,4	18,1
Sygdomme	35,3	35,1
Opvægtet beregningsgrundlag	493.181	67.006
Uvægtet beregningsgrundlag	2.505	259

Anm.: Forskellen mellem personer med og uden læse- eller skrivevanskeligheder er testet med en chi²-test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau. Kategorien "LVU" er ekskluderet fra testen for forskelle i uddannelse, idet der ingen besvarelser er i svarkategorien "Ikke nødvendigt, da det er synligt".

Tabel 7.1 viser, at personer med handicap og læse- eller skrivevanskeligheder adskiller sig fra personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder vedrørende alle de undersøgte karakteristika på nær køn og handicapstype. Det er ikke så overraskende, at personer med læse- eller skrivevanskeligheder i væsentligt mindre grad har en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse. Mere bemærkelsesværdigt er det, at personer med læse- eller skrivevanskeligheder i højere grad udgøres af yngre personer i alderen 16-39 år. Herudover kan vi se, at personer med læse- eller skrivevanskeligheder i væsentligt højere grad er enlige, uden dansk statsborgerskab og har et større handicap.

BESKÆFTIGELSE

I Tabel 7.2 kan vi se, at personer med handicap og læse- eller skrivevanskeligheder i væsentligt lavere grad er beskæftigede end personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder. Mens 47,3 pct. af personerne med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder er beskæftigede, er andelen blandt personer med læse- eller skrivevanskeligheder blot 32,1 pct. I bilagstabel B7.1 har vi foretaget en regressionsanalyse, hvor vi undersøger, om forskellen på beskæftigelsesandelen for personer med og uden læse- eller skrivevanskeligheder kan forklares af forskellige personkarakteristika i de to grupper. Vi ser, at beskæftigelsesandelen for personer med læse- eller skrivevanskeligheder, efter kontrol for forskelle i handicappets størrelse, køn, civilstand, statsborgerskab, alder og uddannelse og handicapdimension, stadig er væsentligt lavere end beskæftigelsesandelen for personer med handicap uden læse- eller skrivevanskeligheder.

TABEL 7.2

Andel beskæftigede blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. Opdelt efter læse- og skrivefærdigheder. Sæsonkorrigeret. 2010. Procent.

	Personer uden læse- eller skrivevanskeligheder	Personer med læse- eller skrivevanskeligheder***
Andel beskæftigede	48,6	32,2
Opvægtet beregningsgrundlag	492.730	67.006
Uvægtet beregningsgrundlag	2.501	259

Anm.: Forskellen mellem personer med og uden læse- eller skrivevanskeligheder er testet med en chi²-test. * indikerer signifikans på 5 pct.-niveau, ** på 1 pct.-niveau og *** på 0,1 pct.-niveau.

Selvom vi ikke kan sige noget om årsagssammenhængen mellem beskæftigelse og læse- og skrivefærdigheder, tyder analysen på, at læse- eller skrivevanskeligheder bidrager til at reducere beskæftigelsesandelen for personer med handicap.

BILAG

BILAG TIL KAPITEL 3

SJÆLLAND

TABEL B3.1

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år. Beskæftigelsesregion Sjælland. 2002, 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et handicap	-1,4412 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2002	0,0007
2005	-0,0752
2010	-0,2084 ***
<i>Interaktioner</i>	
Handicapstatus x 2002	-0,0430
Handicapstatus x 2005	0,2441 *
Handicapstatus x 2010	-0,0937
Konstant	1,5257 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 24.329$.

TABEL B3.2

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år, når der kontrolleres for handicappets størrelse. Beskæftigelsesregion Sjælland. 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et større handicap	-2,2060 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2005	-0,0727
2010	-0,1984 ***
<i>Interaktioner</i>	
Større handicap x 2005	0,2055
Større handicap x 2010	-0,0080
Konstant	1,4693 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 19.915$.

SYDDANMARK

TABEL B3.3

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år. Beskæftigelsesregion Syddanmark. 2002, 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et handicap	-1,3724 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2002	0,0921
2005	0,0586
2010	-0,2364 **
<i>Interaktioner</i>	
Handicapstatus x 2002	0,0549
Handicapstatus x 2005	-0,0897
Handicapstatus x 2010	-0,0290
Konstant	1,3993 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 13.391$.

TABEL B3.4

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år, når der kontrolleres for handicappets størrelse. Beskæftigelsesregion Syddanmark. 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et større handicap	-2,1490 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2005	0,0001
2010	-0,2412 ***
<i>Interaktioner</i>	
Større handicap x 2005	-0,1084
Større handicap x 2010	0,1216
Konstant	1,3721 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 11.003$.

MIDTJYLLAND

TABEL B3.5

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år. Beskæftigelsesregion Midtjylland. 2002, 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et handicap	-1,5728 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2002	-0,2192 **
2005	-0,1646
2010	-0,3419 ***
<i>Interaktioner</i>	
Handicapstatus x 2002	0,1702
Handicapstatus x 2005	0,2979
Handicapstatus x 2010	0,4138 **
Konstant	1,5961 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 11.520$.

TABEL B3.6

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år, når der kontrolleres for handicappets størrelse. Beskæftigelsesregion Midtjylland. 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et større handicap	-2,3718 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2005	-0,2006 *
2010	-0,3277 ***
<i>Interaktioner</i>	
Større handicap x 2005	0,3811
Større handicap x 2010	0,6855 **
Konstant	1,5598 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 9.110$.

NORDJYLLAND

TABEL B3.7

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år. Beskæftigelsesregion Nordjylland. 2002, 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et handicap	-1,4500 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2002	-0,0656
2005	-0,1653
2010	-0,5272 ***
<i>Interaktioner</i>	
Handicapstatus x 2002	-0,0453
Handicapstatus x 2005	0,1858
Handicapstatus x 2010	0,4445
Konstant	1,4561 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 5.504$.

TABEL B3.8

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer i alderen 16-64 år, når der kontrolleres for handicappets størrelse. Beskæftigelsesregion Nordjylland. 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har et større handicap	-2,1919 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2005	-0,1823
2010	-0,4606 ***
<i>Interaktioner</i>	
Større handicap x 2005	0,5605
Større handicap x 2010	0,6314 *
Konstant	1,3881 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 4.290$.

BILAG TIL KAPITEL 6

TABEL B6.1

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. 2010.

	Estimat
<i>Har en psykisk lidelse</i>	-0,9226 ***
Mand	0,4405 ***
Enlig	-0,4470 ***
Dansk statsborger	0,3184
<i>Alder (reference = 30-39 år)</i>	
16-29 år	0,0866
40-49 år	-0,2296
50-64 år	-1,0557 ***
<i>Uddannelse (reference = ingen komp. udd.)</i>	
Erhvervsuddannelse	0,6495 ***
Kort videregående uddannelse	1,2188 ***
Mellemlang videregående uddannelse	1,0623 ***
Lang videregående uddannelse	1,4657 ***
Konstant	-0,2155

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 2.718$.

TABEL B6.2

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. 2002, 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
Har en psykisk lidelse	-1,4499 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2002	-0,1217
2005	0,0854
2010	-0,2077 **
<i>Interaktioner</i>	
Psykisk lidelse x 2002	0,3779
Psykisk lidelse x 2005	-0,0782
Psykisk lidelse x 2010	0,6637 **
Konstant	0,1789 ***

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 9,622$.

TABEL B6.3

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer med handicap i alderen 16-64 år. 2002, 2005, 2008 og 2010.

	Estimat
<i>Har en psykisk lidelse</i>	-1,5974 ***
Mand	0,4187 ***
Enlig	-0,5119 ***
Dansk statsborger	0,9370 ***
<i>Alder (reference = 30-39 år)</i>	
16-29 år	0,2771 *
40-49 år	-0,1926 *
50-64 år	-1,1882 ***
<i>Uddannelse (reference = ingen komp. udd.)</i>	
Erhvervsuddannelse	0,6444 ***
Kort videregående uddannelse	1,0959 ***
Mellemlang videregående uddannelse	1,2130 ***
Lang videregående uddannelse	1,7029 ***
<i>Undersøgelsesår (reference = 2008)</i>	
2002	-0,1836 *
2005	0,0037
2010	-0,2639 ***
<i>Interaktioner</i>	
Psykisk lidelse x 2002	0,4975
Psykisk lidelse x 2005	0,0320
Psykisk lidelse x 2010	0,6361 *
Konstant	-0,4964 **

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 9,508$.

BILAG TIL KAPITEL 7

TABEL B7.1

Logistisk regression, der estimerer sandsynligheden for at være i beskæftigelse blandt personer med handicap i alderen 16-64 år, 2010.

	Estimat
Har læse- eller skrivevanskeligheder	-0,6547 **
Har større handicap	-1,4477 ***
Mand	0,3967 **
Enlig	-0,4044 **
Dansk statsborger	0,0795
<i>Alder (reference = 30-39 år)</i>	
16-29 år	-0,2734
40-49 år	-0,1979
50-64 år	-1,0110 ***
<i>Uddannelse (reference = ingen komp. udd.)</i>	
Erhvervsuddannelse	0,5658 ***
Kort videregående uddannelse	1,1964 ***
Mellemlang videregående uddannelse	0,8915 ***
Lang videregående uddannelse	1,2270 **
<i>Væsentligste handicapdimension (reference = mobilitet)</i>	
Sanser og kommunikation	0,7131 *
Psykisk lidelse	-0,6712 **
Sygdomme	0,0613
Konstant	0,9734 *

Anm.: Test for signifikans: * angiver $p < 0,05$, ** angiver $p < 0,01$ og *** angiver $p < 0,001$. $n = 2.657$.

LITTERATUR

- Ai, D. & E.C. Norton (2003): "Interaction Terms in Logit and Probit Models". *Economic Letters*, 80(1), s. 123-129.
- Bengtsson, S. (2008): *Handicap og samfundsdeltagelse 2006*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd 08:18.
- Bengtsson, S. & N.C. Mateu (2009): *Beskyttet beskæftigelse. En kortlægning*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd 09:09.
- Cornelißen, T. & K. Sonderhof (2009): "Partial Effects in Probit and Logit Models with a Triple Dummy Variable Interaction Term". *Discussion Paper No. 386*. Hannover: Leibniz Universität.
- Jacobsen, C.B., H.M. Martin, S.L. Andersen, R.N. Christensen & S. Bengtsson (2010): *Stigma og psykiske lidelser – som det opleves og opfattes af mennesker med psykiske lidelser og borgere i Danmark*. København: Danske Regioner, DSI og SFI.
- Larsen, B. & J. Høgelund (2009a): *Handicap og Beskæftigelse i 2008 – Regionale forskelle*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 01:2009.
- Larsen, B. & J. Høgelund (2009b): *Handicap og Beskæftigelse – Udviklingen mellem 2002 og 2008*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:05.
- Puhani, P. (2008): "The Treatment Effect, the Cross Difference, and the Interaction Term in Nonlinear 'Difference-in-Differences' Mod-

els” *IZA Discussion Paper No. 3478*. Bonn: Institute for the Study of Labor (IZA).

Thomsen, L. B. & J. Høgelund (2011): *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:08.

SFI-RAPPORTER SIDEN 2010

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 10:01 Henriksen, A.C.: *Coaching af sygedagpengemodtagere. En pilotundersøgelse med eksperimentelt design.* 69 sider. ISBN: 978-87-7487-961-9. Kr. 70,00.
- 10:02 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H. & Jensen, V.M.: *Introduktion til dialogprojektet. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 1.* 97 sider. ISBN: 978-87-7487-962-6. Kr. 100,00.
- 10:03 Christensen, E.: *Grønlandske børn i Danmark.* 87 sider. ISBN: 978-87-7487-963-3. Kr. 90,00.
- 10:04 Henriksen, A.C.: *Veje til beskæftigelse. En kvalitativ undersøgelse af indsatser over for ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere.* 132 sider. ISBN: 978-87-7487-964-0. Kr. 130,00.
- 10:05 Gensby, U. & Thuesen, F.: *På vej mod job efter en arbejdsskade. En evaluering af arbejdsskadestyrelsens Fastholdelsescenter.* 128 sider. ISBN: 978-87-7487-965-7. Kr. 120,00.
- 10:06 Egelund, T., Jakobsen, T.B., Hammen, I., Olsson, M. & Høst, A.: *Sammenbrud i anbringelser af unge. Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag.* 376 sider. ISBN: 978-87-7487-966-4. Kr. 375,00.

- 10:07 Bach H.B. & Henriksen A.C.: *Gravidens sygefravær*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-967-1. Kr. 130,00.
- 10:08 Bach H.B.: *Gravid og Fængselsbetjent*. 36 sider. ISBN: 978-87-7487-968-8. Netpublikation.
- 10:09 Madsen, M.B, Holt, H., Jonassen, A.B. & Schademan, H.K.: *Kvinder og mænd i den offentlige sektor. Karrieremønstre, lederønsker og ledermuligheder*. 274 sider. ISBN: 978-87-7487-969-5. Kr. 270,00.
- 10:10 Larsen, M.: *Lønforskelle mellem kvinder og mænd i 2007. Analyser for lønkommissionen*. 86 sider. ISBN: 978-87-7487-970-1. Kr. 90,00.
- 10:11 Thuesen, F.: *Ledelsen og motivation i den offentlige sektor. Et litteraturstudium*. 100 sider. ISBN: 978-87-7487-971-8. Kr. 100,00.
- 10:12 Deding, M. & Holt, H. (red.): *Hvorfor har vi lønforskelle mellem kvinder og mænd? En antologi om ligeløn i Danmark*. 246 sider. ISBN: 978-87-7487-972-5. Kr. 250,00.
- 10:13 Knudsen, L. & Nielsen, V.L.: *Effekten af kommunernes forebyggende foranstaltninger for unge. Forebyggende foranstaltninger i eget miljø sammenlignet med anbringelse uden for hjemmet*. 152 sider. ISBN: 978-87-7487-973-2. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 10:14 Lausten, M., Hansen, H. & Albæk Nielsen, A.: *Udsatte børnefamilier i Danmark*. 212 sider. ISBN: 978-87-7487-976-3. Netpublikation.
- 10:15 Christensen, G., Mikkelsen, M.F., Pedersen, K.B. & Amilon, A.: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Kortlægning og programevaluering af Landsbyggefondens 2006-10-pulje*. 164 sider. ISBN: 978-87-7487-977-0. Vejledende pris 160,00 kr.
- 10:16 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde børn – integration eller isolation? Blinde børns trivsel og vilkår i hjemmet, fritiden og skolen*. 136 sider. ISBN: 978-87-7487-978-7. Vejledende pris 140,00 kr.
- 10:17 Bengtsson, S., Mateu, N.C. & Høst, A.: *Blinde og stærkt svagsynede. Barrierer for samfundsdeltagelse*. 122 sider. ISBN: 978-87-7487-979-4. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:18 Ellerbæk, L.S. & Thuesen, F.: *Projekt arbejdsplads for højtuddannede. Følgeforskning for Region Midtjylland*. 99 sider. ISBN: 978-87-7487-980-0. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:19 Jakobsen, V. & Ellerbæk, L.S.: *Løn- og arbejdsforhold for kvinder og mænd i køkefaget*. 71 sider. ISBN: 978-87-7487-981-7. Netpublikation.

- 10:20 Ottosen, M.H., Andersen, D., Nielsen, L.P., Lausten, M. & Sta-
ge, S.: *Børn og unge i Danmark. Velfærd og Trivsel 2010*. 155 sider.
ISBN: 978-87-7487-982-4. Vejledende pris: 260,00 kr.
- 10:21 Kofod, J.E., Benwell, A.F., Kjær, A.A.: *Hjemvendte soldater. En
interviewundersøgelse*. 76 sider. ISBN: 978-87-7487-983-1. Net-
publikation.
- 10:22 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. &
Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 0-4 år. Dialoggruppe – om fo-
rebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 2*. 184 sider. ISBN:
978-87-7487-984-8. Vejledende pris: 195,00 kr.
- 10:23 Christensen, E., Lindstrøm, M. & Mølholt, A.-K.: *Efterværn for
voldsudsatte kvinder. Krisecentrenes støtte og hjælp til kvinder, som flytter
fra centrene*. 95 sider. ISBN: 978-87-7487-985-5. Vejledende pris:
100,00 kr.
- 10:24 Jensen, V.M. & Nielsen, L.P.: *Væje til ungdomsuddannelse 1. Statisti-
ske analyser af folkeskolens betydning for unges påbegyndelse og gennem-
førelse af en ungdomsuddannelse*. 211 sider. ISBN: 978-87-7487-986-
2. Netpublikation.
- 10:25 Espersen, L.D.: *Bekymrende identiteter. Ph.d.-afhandling*. 260 sider.
ISBN: 978-87-7487-987-9. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 10:26 Høgelund, J., Tørslev, M.K. & Weibel, K.: *Sygemeldte og fortidspen-
sionister med handicap. Jobcentermedarbejderes perspektiver på jobcentrenes
indsats*. 101 sider. ISBN: 978-87-7487-986-6. Vejledende pris:
100,00 kr.
- 10:27 Lyk-Jensen, S.V., Jacobsen, J. & Heidemann, J.: *Soldater – før,
under og efter udsendelse. Et litteraturstudie*. 92 sider. ISBN: 978-87-
7487-989-3. Netpublikation.
- 10:28 Thuesen, F., Holt, H., Jensen, S. & Brink Thomsen, L.: *Virksombeders sociale engagement*. 172 sider. ISBN: 978-87-7487-
990-9. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 10:29 Jakobsen, V. & Liversage, A.: *Køn og etnicitet i uddannelsessystemet.
Litteraturstudier og registerdata*. 175 sider. ISBN: 978-87-7487-991-
6. Vejledende pris: 176,00 kr.
- 10:30 Christoffersen, M.N.: *Børnemishandling i hjemmet*. 120 sider. ISBN:
978-87-7487-992-3. Netpublikation.
- 10:31 Jakobsen, T.B., Hammen, I. & Steen, L.: *Efterværn – støtte til tidli-
gere anbragte unge*. 94 sider. ISBN: 978-87-7487-993-0. Vejledende
pris: 90,00 kr.

- 10:32 Korzen, S., Fisker, L. & Oldrup, H.: *Vold mod børn og unge i Danmark. En spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasses-elever*. 127 sider. ISBN: 978-87-7487-994-7. Netpublikation.
- 10:33 Mateu, N.C.: *Hjælpe linjen for spilleafhængige. Kortlægning af telefonsamtaler i Danmark og Norge i perioden 2008-2009*. 50 sider. ISBN: 978-87-7487-995-4. Netpublikation.
- 10:34 Egelund, T., Böcker Jakobsen, T. & Steen, L.: *"Det er jo min familie!" Beretninger fra børn og unge i slægtspleje*. 126 sider. ISBN: 978-87-7487-996-1. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 10:35 Christensen, E.: *Alkoholproblemer og partnervold*. 48 sider. ISBN: 978-87-7487-997-8. Vejledende pris: 50,00 kr.
- 11:01 Liversage, A., Jakobsen, V. & Rode Hansen, I.: *"Det var ikke nemt, men jeg klarede det!" Interviewundersøgelse med etniske minoritetskvinder om uddannelse*. 156 sider. ISBN: 978-87-7119-000-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 11:02 Filges, T. & Holt, H.: *AC-arbejdskraft i den vestlige del af Region Midtjylland. Muligheder og barrierer*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-001-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:03 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Heiner Schmidt, L. & Aaquist, M.: *Forebyggende foranstaltninger 5-9 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 3*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-002-1. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:04 Jacobsen, J. & Lindstrøm, M.: *Lokal integration af førtidspensionister*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-003-8. Vejledende pris: 110 kr.
- 11:05 Deding, M. (red.): *Forskning om tvang i misbrugsbehandling. En kortlægning foretaget af SFI Campbell*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-004-5. Netpublikation.
- 11:06 Oldrup, H., Lindstrøm, M. & Korzen, S.: *Vold mod førskolebørn. Praksis og barrierer for opsporing og underretning*. 110 sider. ISBN: 978-87-7119-005-2. Netpublikation.
- 11:07 Christensen, E.: *Væk fra Grønland. Udsatte grønlandere, der er flyttet til Danmark med deres børn*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-006-9. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:08 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2010*. 140 sider. ISBN: 978-87-7119-007-6. Vejledende pris: 140,00 kr.

- 11:09 Bengtsson, S., Hansen, H. & Røgeskov, M.: *Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden*. 108 sider. ISBN: 978-87-7119-008-3. Vejledende pris: 110,00 kr.
- 11:10 Vitus, K. & Kjær, A.A.: *PSP-samarbejdet. En kortlægning af PSP-Frederiksberg, Odense, Amager og Esbjerg*. 201 sider. ISBN: 978-87-7119-009-0. Netpublikation.
- 11:11 Graversen, B.K.: *Tættere på arbejdsmarkedet? Om effektmåling af beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparede ledige*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-010-6. e-ISBN: 978-87-7119-048-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 11:12 Andersen, D., Thomsen, R., Langhede, A.P., Albæk Nielsen, A. & Toft Hansen, A.: *Skolernes samarbejde. Kortlægning af skolernes kontakt med kommunale forvaltninger og andre institutioner*. 249 sider. ISBN: 978-87-7119-011-3. Netpublikation.
- 11:14 Christoffersen, M.N. & Hammen, I.: *ADHD-indsatser. En forskningsoversigt*. 129 sider. ISBN: 978-87-7119-013-7. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 11:15 Oldrup, H., Korzen, S., Lindstrøm, M. & Christoffersen, M.N.: *Vold mod børn og unge. Hovedrapport*. 95 sider. ISBN: 978-87-7119-014-4. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:16 Rostgaard, T., Bjerre, L., Sørensen, K. & Rasmussen, N.: *Omsorg og etnicitet. Nye veje til rekruttering og kvalitet i aldreplejen*. 207 sider. ISBN: 978-87-7119-015-1. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 11:17 Bengtsson, S., Alim, W., Holmskov, H. & Lund, A.: *Sociale indsatser til mennesker med ADHD. En kortlægning*. 166 sider. ISBN: 978-87-7119-017-5. e-ISBN: 978-87-7119-040-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:18 Böcker Jakobsen, T., Langhede, A.P. & Sørensen, K.: *Lige muligheder – støtte til udsatte børn og unge. Evalueringsrapport 1: Beskrivelse af igangsatte forsøgsprojekter*. 87 sider. ISBN: 978-87-7119-016-8. Netpublikation.
- 11:19 Albæk, K. & Brink Thomsen, L.: *Er kvindeafdeling lavtlønsfag? En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i enkelte arbejdsfunktioner*. 97 sider. ISBN: 978-87-7119-018-2. Vejledende pris: 97,00 kr.
- 11:20 Knudsen, L. & Egelund, T.: *Effekter af slægtspleje. Slægtsanbragte børn og unges udvikling sammenlignet med plejebørn fra traditionelle pleje*

- familier*. 161 sider. ISBN: 978-87-7119-019-9. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 11:21 Kofod, J., Dyrvig, T.F., Markwardt, K., Lagoni, N., Bille, R., Termansen, T., Christiansen, L., Toldam, E.J. & Vilshammer, M.: *Prostitution i Danmark*. 395 sider. ISBN: 978-87-7119-020-5. Vejledende pris: 390,00 kr.
- 11:22 Brink Thomsen, L. & Høgelund, J.: *Handicap og beskæftigelse i 2010. Regionale Forskelle*. 68 sider. ISBN: 978-87-7119-021-2. e-ISBN: 978-87-7119-022-9. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 11:23 Amilon, A.: *Supplerende arbejdsmarkedspension. Hvorfor vælger eller fravælger fortidspensionister ordningen?* 92 sider. ISBN: 978-87-7119-023-6. e-ISBN: 978-87-7119-024-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 11:25 Lyk-Jensen, S.V., Weatherall, C.D., Heidemann, J., Damgaard, M. & Glad, A.: *Soldater før og under udsendelse. En kortlægning*. 190 sider. e-ISBN: 978-87-7119-028-1. Netpublikation.
- 11:26 Ottosen, M.H. & Stage, S.: *Dom til fælles forældremyndighed. En evaluering af forældreansvarsloven*. 257 sider. ISBN: 978-87-7119-029-8. e-ISBN: 978-87-7119-030-4. Vejledende pris: 250,00 kr.
- 11:29 Lausten, M., Mølholt, A.-K., Hansen, H., Vammen, K.S., Schmidt, L.H. & Legendre, A.-C.: *Forebyggende foranstaltninger 10-13 år. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse. Delrapport 4*. 184 sider. ISBN: 978-87-7119-036-6. e-ISBN: 978-87-7119-037-3. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 11:30 Bengtsson, S.: *Danmark venter stadig på sin psykiatireform. Et rids af udviklingen de seneste årtier*. 78 sider. ISBN: 978-87-7119-038-0. e-ISBN: 978-87-7119-039-7. Vejledende pris: 70,00 kr.

HANDICAP OG BESKÆFTIGELSE I 2010

REGIONALE FORSKELLE

Med oprettelsen af beskæftigelsesregionerne i 2006 blev det væsentligt at undersøge beskæftigelsessituationen for personer med handicap i de enkelte regioner.

Denne rapport belyser regionale forskelle i beskæftigelsesniveau og -udvikling samt beskæftigelse på særlige vilkår og kendskab til beskæftigelsesrettede støtteordninger for personer med handicap. Den har desuden et særligt fokus på beskæftigelsessituationen på landsplan for personer med psykiske lidelser og personer med handicap og læsevanskeligheder.

Undersøgelsen viser, at der er flest personer med et selv vurderet handicap eller længerevarende helbredsproblem i Region Syddanmark. Beskæftigelsesandelen er stort set ens i alle regioner, og den er steget mest i Midt- og Nordjylland. For personer med psykiske lidelser er beskæftigelsen forbedret på landsplan. Endelig er personer med både handicap og læse/skrive-vanskeligheder i væsentligt mindre grad i beskæftigelse end personer med handicap uden disse vanskeligheder.

Rapporten udkommer i forlængelse af en rapport om beskæftigelsesudviklingen for personer med handicap mellem 2002 og 2010. Den er baseret på data fra interview i forbindelse med Danmarks Statistiks arbejdskraftundersøgelse. Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Arbejdsmarkedsstyrelsen.